EUROOPA KOMISJON

Brüssel 17.12.2009
KOM(2009) 687 lõplik

# KOMISJONI ARUANNE

**vastavalt nõukogu 5. oktoobri 2006. aasta otsuse (vastastikuse teabesüsteemi loomise kohta seoses liikmesriikide meetmetega varjupaiga ja sisserände valdkondades) artiklitele 4 ja 5**

**SISUKORD**

1. SISSEJUHATUS ..... 3
2. TEGEVUSED ..... 3
3. ÜLDINE ÜLEVAADE ..... 4
4. EDASTATUD TEAVE ..... 4
5. HINNANG ..... 9
6. KOKKUVÕTE ..... 10
LISA: …….. ..... 11

## 1. SISSEJUHATUS

Justiits- ja siseküsimuste nõukogu võttis 14. aprillil 2005 vastu järeldused ja kutsus üles looma teabesüsteemi, mis ühendaks liikmesriikides rände- ja varjupaigapoliitika eest vastutavaid ametiasutusi. Vastuseks sellele üleskutsele esitas komisjon 2005. aasta oktoobris ettepaneku nõukogu otsuse kohta vastastikuse teabemenetluse kasutuselevõtmise kohta seoses liikmesriikide meetmetega varjupaiga ja sisserände valdkondades[1]. Nõukogu võttis otsuse (2006/688/EÜ) vastu 5. oktoobril 2006[2].

Otsusega luuakse liikmesriikide vahel turvaline teabevahetuse ja konsulteerimise süsteem seoses riiklike meetmetega, mida nad kavatsevad võtta või on hiljuti võtnud, juhul kui need meetmed on avalikustatud ja neil on tõenäoliselt märkimisväärne mõju mitmetele liikmesriikidele või kogu Euroopa Liidule.

Otsuse artiklis 4 on sätestatud, et komisjon koostab korra aastas üldaruande, millesse koondatakse liikmesriikidelt saadud kõige olulisem teave. Kõnealune üldaruanne edastatakse Euroopa Parlamendile ning nõukogule, et üldaruanne oleks aluseks ministrite üldisele arutelule seoses liikmesriikide varjupaiga- ja sisserändepoliitikaga.

Artiklis 5 on sätestatud, et komisjon hindab süsteemi toimimist kaks aastat pärast otsuse jõustumist ja korrapäraselt pärast seda. Vajaduse korral esitab komisjon muudatusettepanekuid.

Arvestades süsteemi hindamise kaheaastase ajavahemiku üheaegset aegumist, on komisjon arvamusel, et aruandmise (artikkel 4) ja hindamise (artikkel 5) kohustuse täitmiseks piisab ühe dokumendi koostamisest. See võimaldab esitada põhjaliku aruande vastastikuse teabesüsteemi esimese toimimisaasta kohta.

## 2. TEGEVUSED

Otsus jõustus 4. novembril 2006. Teabesüsteem ise hakkas toimima 2007. aasta aprillis. Kooskõlas otsuse artikliga 3 moodustas komisjon veebipõhist platvormi kasutades teabevahetus- ja andmeressursikeskuse haldussüsteemi CIRCA võrgustikus konkreetse huvirühma ja andis liikmesriikide nimetatud kontaktpunktidele juurdepääsu kõnealusele võrgustikule.

2008. aasta septembri lõpuks olid kõik liikmesriigid nimetanud riiklikud kontaktpunktid. Juurdepääs anti ligikaudu 60 riiklikule eksperdile. Juurdepääsu taotluste arv erines liikmesriigiti ühest taotlusest viie taotluseni liikmesriigi kohta.

Et toetada riiklikke kontaktpunkte ja tutvustada võrgustikku ekspertidele, korraldas komisjon 2007. aasta veebruaris CIRCA-alase koolituse, millele järgnes täiendav koolitus seminarina 2007. aasta detsembris. Seminar oli ka foorumiks, kus koostati esialgne hinnang süsteemi esimese kuue toimimiskuu kohta. Kolmas seminar, mis keskendus käesoleva aruande võimalikule sisule, korraldati 2008. aasta aprillis.

---

1 KOM(2005) 480 (lõplik).
2 ELT L 283/40, 14.10.2006.

Paralleelselt koolitustega teavitas komisjon liikmesriike sisserände- ja varjupaigakomitees liikmesriikide esitatud kõige olulisemast teabest. Küsimustiku põhjal arutas komitee võimalusi, kuidas parandada mehhanismi kasutamist. 8. juuni 2009. aasta koosolekul teatati komiteele ka aruande ja hindamise ettevalmistamisest. Aruande ainult asjaolusid käsitlev osa edastati vastastikuse teabesüsteemi kontaktpunktidele, et need asjaolusid kontrolliksid.

## 3. ÜLDINE ÜLEVAADE

2007. aasta aprillist kuni 2009. aasta 30. septembrini edastasid vastastikuse teabesüsteemi kaudu teavet 16 liikmesriiki. Kõnealune teave käsitles 45 eri meedet. Ligikaudu 50 % teabest (21 teadet) käsitles vastuvõetud õigusakte, samal ajal kui ainult 4 teate puhul oli tegemist õigusakti eelnõudega. 5 liikmesriigi esitatud 9 teate puhul oli tegemist poliitiliste kavatsuste ja pikaajalise programmitööga. 11 liikmesriiki ei ole teavet esitanud (vt lisa). Kuigi teabevahetus oli perioodiliti intensiivsem, esitati 2009. aastal vastastikuse teabesüsteemi kaudu ainult neli teadet.

Edastatud teabe formaat ei ole alati ühesugune olnud. Otsuse artikli 2 lõike 2 kohaselt edastatakse teave, kasutades otsusele lisatud vormi ja lisades võimaluse korral Interneti-aadressi, kus terviktekst avaldatud on. Kuid mõnel juhul ei kasutanud liikmesriigid kõnealust vormi ja piirdusid vaid kõnealuse meetme esialgse teksti edastamisega. See võis muuta keeruliseks teabe kättesaamise, nii et asjast huvitatud liikmesriigid ei suutnud kohe tuvastada meetme olemust või selle võimalikku mõju. Tajutavalt erinev on ka täidetud vormide sisu. Mõned vormid sisaldavad suhteliselt põhjalikku (kuid siiski kokkuvõtlikku) teavet, kuid teistes on esitatud vaid põgus kirjeldus, mis ei pruugi anda pilti meetme laadist.

Lisaks sellele oli mõnel juhul esitatud vaid asjaomase meetme ingliskeelne pealkiri, samal ajal kui vormi üldse ei esitatud ja meetme tekst edastati vaid originaalkeeles. See võis põhjustada selle, et teabest ei olnud võimalik aru saada. Tuleb meenutada, et otsuse lisa kohaselt tõlgivad liikmesriigid meetme täieliku pealkirja, selle lühikirjelduse ning ka oma märkused ja tähelepanud Euroopa Liidu institutsioonide mõnda muusse ametlikku keelde kui tema oma keel.

## 4. EDASTATUD TEAVE

### Poliitilised kavatsused ja pikaajaline programmitöö

20. aprillil 2007 saatis **Ühendkuningriik** kaks dokumenti, mille siseministeerium oli 2007. aasta märtsis vastu võtnud: „Securing the UK **Border** – Our vision and strategy for the future" („Ühendkuningriigi piiride kindlustamine – Meie tulevikustrateegia ja -visioon") ja „Enforcing the Rules – A strategy to ensure and enforce compliance with our **immigration laws**" („Eeskirjade jõustamine – Strateegia, kuidas tagada sisserännet käsitlevate õigusaktide jõustamine"). Kõnealustes dokumentides on kirjas Ühendkuningriigi ametiasutuste uus lähenemisviis seoses piiripoliitika ja sisserännet käsitlevate eeskirjade jõustamisega.

25. juunil 2007 teatas **Hispaania** dokumendist „**Kodakondsuse ja integratsiooni** strateegiline kava", milles on selgitatud Hispaania integratsiooni käsitlevat lähenemisviisi ajavahemikuks 2007–2010.

17. aprillil 2008 teatas **Rumeenia** valitsuse otsusest, millega kiideti heaks **riiklik sisserändestrateegia** ajavahemikuks 2007–2010.

13. aprillil 2007 teatasid **Madalmaad** oma kavast võtta vastu **määrus, lahendamaks aegunud välismaalaste seadusega seotud küsimused.**

Lisaks sellele teatasid **Madalmaad** 1. augustil 2008 justiitsministri ja tema asetäitja kirjast parlamendi presidendile seoses analüüsiga **1951. aasta pagulasseisundi konventsiooni artikli 1F kohaldamise** kohta. 9. juuni 2008. aasta kiri sisaldab järeldusi Madalmaade poliitika hindamise kohta seoses 1951. aasta konventsiooni artikliga 1F.

Lisaks sellele teavitasid **Madalmaad** 29. septembril 2008 teisi liikmesriike **ajakohasest rändepoliitika kavandist**. Kõnealune kavand esitati Madalmaade parlamendile 27. juunil 2008 ja see sisaldab Madalmaade valitsuse ettepanekut seoses Madalmaades elada soovivate **välisriigi kodanike riiki lubamise ja seal elamisega**.

**Madalmaad** teatasid 12. veebruaril 2009 ka dokumendi „**Tõhusama varjupaigamenetluse ja tagasisaatmispoliitika saavutamine**" vastuvõtmisest. Kõnealuses dokumendis visandatakse valitsuse kava üksikasjalikuma ja kiirema varjupaigamenetluse tagamiseks, millega oleks võimalik edendada ka nende varjupaigataotlejate tagasisaatmist, kelle puhul on varjupaiga andmisest keeldutud.

9. detsembril 2008 teatas **Rootsi**, et ta on vastu võtnud **Rootsi Migratsiooniameti rahvusvahelisi küsimusi käsitleva strateegia**. Kõnealune dokument on põhjalik ja kogu ametit hõlmav rahvusvahelisi küsimusi käsitlev strateegia, mille peadirektor võttis vastu 2008. aasta juunis.

**Õigusakti eelnõud**

7. mail ja 5. juunil 2007 esitati täiendavat teavet õigusakti kohta, mis käsitleb varjupaigataotlejate olukorra reguleerimist **Madalamaades** (sellele viidati varasemalt poliitiliste kavatsuste all). Kõnealuse õigusakti kohaselt antakse välisriigi kodanikele, kes on esitanud varjupaigataotluse enne 1. aprilli 2001 ja kes on järjepidevalt elanud Madalmaades alates 1. aprillist 2001, *ex officio* elamisluba. Õigusakti alusel ei anta elamisluba nendele välisriigi kodanikele, kes kujutavad endast ohtu avalikule korrale või riiklikule julgeolekule. Välisriigi kodanikele, kes on eri menetlustes esitanud valesid isiku- või rahvust käsitlevaid andmeid ja kelle isik või rahvus on tunnistatud valeks, ei anta kõnealuse õigusakti alusel elamisluba.

3. mail 2007 teatas **Itaalia** eelnõust, millega muudetakse **sisserännet käsitlevaid määrusi** ja tingimusi, mida kohaldatakse välisriigi kodanike suhtes, sealhulgas **kõrgelt kvalifitseeritud töötajate** (teadusuuringute, teaduse, kultuuri, kunsti, halduse, meelelahutuse ja spordi valdkonnas) sooduskohtlemine, et anda neile kiiresti elamisluba kuni 5 aastaks. Lisaks sellele teatati **meetmetest tõhusa tagasisaatmispoliitika kohaldamiseks**.

8. novembril 2007 teatas **Itaalia** senati aktist nr 1201, mis käsitleb akti eelnõu seoses sekkumismeetmetega, mida võetakse võitluses **ebaseaduslike töötajate** kasutamise vastu. Akti eesmärk on tugevdada võõrtöötajate kaitset ja muuta **tööandjate suhtes kohaldatavaid karistusi** karmimaks.

17. juunil 2008 teatas **Tšehhi seaduslikku rännet** käsitlevast eelnõust, millega võetakse kasutusele nn **roheline kaart**. Õigusakt pidi jõustuma 2009. aasta keskel. Rohelisest kaardist pidi saama dokument, mis ühendaks Tšehhi territooriumil kehtivat tööluba ja elamisluba ning

mida kindlaksmääratud juhtudel saaks kasutada tööhõive eesmärgil antud pikaajalise elamisloana.

**Vastuvõetud õigusaktid**

8. märtsil 2007 teatas **Slovakkia** muudatustest uues **varjupaigaseaduses**, millega võeti kasutusele täiendava kaitse mõiste. 31. jaanuaril 2008 teatas Slovakkia varjupaigaseaduse **täiendavatest muudatustest**.

2. juulil 2007 teatas **Ungari** uuest **sisserännet** käsitlevast **õigusaktist** („Kolmandate riikide kodanike riiki sisenemist ja seal viibimist käsitlev 2007. aasta II seadus"). Kõnealune uus seadus, mis jõustus 1. juulil 2007, on suunatud peamiselt riigi õiguse ühtlustamisele ELi asjaomaste õigusaktidega, eelkõige Schengeni õigustikuga.

Samal kuupäeval teatas **Ungari** uuest „**Varjupaigapoliitikat** käsitlevast 2007. aasta LXXX seadusest", mis võeti vastu 25. juunil 2007 ja mis jõustus 1. jaanuaril 2008. Uue seaduse peaeesmärk on tagada asjaomaste EÜ direktiivide (miinimumnõuete direktiiv, varjupaigamenetluste direktiiv ja vastuvõtudirektiiv) järgimine ja muu hulgas võetakse sellega Ungari õiguses kasutusele täiendava kaitse mõiste. Uue seaduse ingliskeelne tekst esitati 21. detsembril 2007.

18. augustil 2009 esitas Ungari valitsus dekreetide nr 113/2007 ja 114/2007 tekstid. Dekreedid käsitlevad **vaba liikumise ja elamise õigusega inimeste vastuvõtmist ja elamist käsitleva** 2007. aasta I õigusakti rakendamist ja nendega rakendatakse 1. jaanuaril 2007 jõustunud vaba liikumise õigusakti.

6. juulil 2007 teatas **Malta** uuest õigusaktist, millega riiklikus õiguses rakendatakse direktiivi 2003/86/EÜ kolmandate riikide kodanike **perekonna taasühinemise õiguse** kohta.

Samal kuupäeval teatas **Poola** tööhõive- ja sotsiaalpoliitika ministri 27. juuni 2007. aasta korraldusest, millega muudetakse korraldust, mis käsitleb nende välisriigi kodanike töötamist, **kellel ei ole vaja tööluba**. Eeldati, et uute eeskirjadega soodustatakse välismaalaste **seaduslikku töötamist** ja et see aitab lahendada tööjõupuudust, mida täheldati eriti põllumajanduse ja ehituse valdkonnas. Korraldus jõustus 5. juulil 2007.

Lisaks sellele teatas **Poola** 31. jaanuaril 2008 täiendavatest muudatustest korralduses, mis käsitleb nende välisriigi kodanike töötamist, kellel ei ole vaja tööluba. Korralduses sätestatud algset ajavahemikku (kuni kolm kuud) pikendati kuni maksimaalselt kuue kuuni 12-kuulise ajavahemiku jooksul. Korraldus jõustus 1. veebruaril 2008.

20. juulil 2007 teatas **Poola** 24. mai 2007. aasta seadusest, millega muudetakse välismaalaste seadust (ja muid seadusi). Kõnealuse seaduse eesmärk oli rakendada direktiivi 2005/71/EÜ ja direktiivi 2004/114/EÜ. Lisaks sellele hõlmavad muudatused ka **tühistamisseadust (reguleerimine)**, mida kohaldatakse **välismaalaste** suhtes, kes on Poola Vabariigi territooriumil **ebaseaduslikult elanud** vähemalt alates 1. jaanuarist 1997 ja kes kuus kuud enne kõnealuse seaduse jõustumist esitasid taotluse üheaastase elamisloa saamiseks. Seadus jõustus 20. juulil 2007.

27. septembril 2007 teatas **Saksamaa** uuest õigusaktist, millega muudetakse Saksamaa **sisserändeseadust**. Kõnealuse õigusakti peaeesmärk oli rakendada 11 direktiivi. Lisaks sellele muudeti 1. jaanuaril 2005 jõustunud elukohaseadust, et võidelda võlts- ja sundabielude vastu, parandada sisejulgeolekut, soodustada välisriigi kodanike integratsiooni (sealhulgas

nõusolek teatavate kolmandate riikide kodanike riigis viibimise kohta) ja muuta Saksamaale tulek lihtsamaks neile, kes soovivad tegeleda ettevõtlusega.

**Portugal** teatas 6. novembril 2007 uutest õigusaktidest (4. juuli 2007. aasta seadus 23/2007 ja 5. novembri 2007. aasta dekreet registreerimisnumbriga 84/2007), millega kiidetakse heaks **õiguslik raamistik välisriigi kodanike riigi territooriumile sisenemise, sealt väljumise, seal viibimise ja välisriigi kodanike tagasisaatmise** kohta. Kõnealuste õigusaktidega võttis Poola riiklikku õigusesse üle mitu direktiivi, eelkõige seaduslikku rännet käsitlevad direktiivid.

12. märtsil 2008 teatas **Sloveenia** rahvusvahelist kaitset käsitlevast seadusest, mis jõustus 1. jaanuaril 2008. Rahvusvahelist kaitset käsitleva seadusega võttis Sloveenia riiklikku õigusesse üle **varjupaigaõigust käsitlevad direktiivid**. Lisaks kõnealustes direktiivides sätestatud kohustustele sisaldab seadus uut peatükki kvootidel põhineva **alalise ümberasustamise** kohta.

8. aprillil 2008 teatas **Tšehhi**, et muudetud on 21. detsembril 2007 jõustunud seadust nr 326/1999 Coll välismaalaste elamise kohta Tšehhi Vabariigi territooriumil. Seadus välismaalaste elamise kohta Tšehhi Vabariigi territooriumil on põhiõigusakt, mis sisaldab õigusnorme **seaduslikult** Tšehhi Vabariigi territooriumil **elavate välismaalaste** ja nende, kes riigi territooriumile sisenevad, **õiguste ja kohustuste** reguleerimiseks, viisaküsimuste reguleerimiseks, väljasaatmiseks jne. Peamised muudatused käsitlevad direktiivide 2005/71/EÜ ja 2001/51/EÜ ülevõtmist, viisat taotlevate välismaalaste kohustust lasta võtta koos fotoga ka sõrmejäljed, alalise elamisloa taotlemisel tšehhi keele oskamise tõendamise kasutuselevõtmist ja uusi sätteid seoses pettustega, mille eesmärk on saada elamisluba Tšehhi Vabariigis (nn fiktiivsete abieludega).

8. aprillil 2008 teatas ka Rootsi juba 2006. aasta alguses jõustunud **välismaalaste määruse** ja **Rootsi välismaalaste seaduse** muutmisest. Välismaalaste seadus sisaldab muu hulgas meetmeid seoses tingimustega, mille alusel välismaalane võib Rootsi siseneda, seal elada ja töötada, seoses viisadega, elamisõigusega, põgenike ja muul moel kaitset vajavate inimestega, kolmandate riikide kodanike pikaajalise Rootsi elaniku staatusega, kinnipidamisega, sisenemise keelamise ja väljasaatmisotsuste jõustamisega, edasikaebemenetlustega, riikliku kaitsja ja ajutise kaitsega. **Välismaalaste määrus** sisaldab sätteid seoses reisidokumentide, viisade, elamisõiguse, elamislubade, töölubade, kontrolli- ja sunnimeetmete, teabe andmise kohustuse, sisenemise keelamise, väljasaatmisega jne.

**Austria** edastas 16. aprillil 2008 Austriasse elama asumist ja seal elamist käsitleva föderaalseaduse (**elama asumise ja elamise seadus**) ja varjupaiga andmist käsitleva föderaalseaduse (2005. aasta **varjupaigaseadus**) teksti. Mõlemad seadused jõustusid 1. jaanuaril 2006.

13. augustil 2009 edastas **Austria varjupaigaseaduse, elama asumise ja elamise seaduse** ning 1. aprilli 2009. aasta **välispoliitikaseaduse** muudatuste teksti.

10. mail 2007 teatas **Kreeka** teatavatesse kategooriatesse kuuluvate kolmandate riikide kodanike suhtes rakendatavast **reguleerimismenetlusest**. Seaduse 3536/2007 artikli 18 lõikes 4 on sätestatud reguleerimismenetlus seoses teatavatesse kategooriatesse kuuluvate kolmandate riikide kodanikega, kes elasid Kreekas 31. detsembril 2004 ja kes on Kreekas elanud sellest ajast alates, eeldusel et nad ei kujuta endast ohtu avalikule korrale ega riiklikule julgeolekule. Asjaomased isikud peavad esitama konkreetseid tõendeid, et tõendada oma

elamist Kreekas. Kõnealuste kodanike abikaasade ja alaealiste laste suhtes kohaldatakse eraldi määrusi.

15. mail 2008 teatas **Kreeka**, viidates nõukogu otsuse artikli 2 lõikele 4, presidendi dekreedist nr 106/2007 direktiivi 2004/38/EÜ ülevõtmise kohta. Samal kuupäeval esitati teavet ministeeriumide ühisotsuse nr 16928/17-8-07 kohta, mis käsitleb **kreeka keele** ning kreeka ajaloo ja kultuuri **tundmise tunnistuse** tingimust, mida kohaldatakse nende kolmandate riikide kodanike suhtes, kes soovivad taotleda **pikaajalist elamisluba**. Kõnealust ühisotsust on muudetud ministeeriumide ühisotsusega nr 999/03-3-08.

**Hispaania** teatas 23. septembril 2008 uuest õigusaktist, mis käsitleb nende kolmandate riikide kodanike **vabatahtliku tagasipöördumise toetamist** oma päritoluriiki, kes on töötud. Meetmega, mis võeti vastu valitsuse 19. septembri 2008. aasta dekreediga nr 4/2008, luuakse võimalus maksta kahes osas välja osamakseline töötu abiraha kolmandate riikide kodanikele, kes on töötud, kes elavad Hispaanias seaduslikult ja kes otsustavad vabatahtlikult pöörduda tagasi oma päritoluriiki. Üldine reegel näeb ette, et kõnealused töötajad peavad olema sellise kolmanda riigi kodanikud, kellega Hispaania on sõlminud sotsiaalkindlustust käsitleva kahepoolse lepingu.

**Kõrgeima astme kohtute lõppotsused**

Teavet ei ole esitatud.

**Haldusotsused, mis mõjutavad märkimisväärset hulka kolmandate riikide kodanikke või mis on üldist laadi**

3. mail 2007 teatas **Itaalia**, et siseminister ja perekonnapoliitika minister on vastu võtnud direktiivi **alaealiste välismaalaste riigis elamise** kohta ja ringkirja **elamislubade andmise kohta ELi mittekuuluvate riikide amatöörsportlastele**.

Lisaks sellele esitas **Itaalia** 6. detsembril 2007 teabe siseministri otsuse kohta, mis käsitleb **elamislubasid**, mida on **antud sotsiaalkaitse eesmärgil** sisserändajatele, kelle töötingimused on orjastavad.

**Hispaania** teatas 25. juunil 2007 **ministri käskkirjas, mis käsitleb** Hispaaniasse sisenevate **välismaalaste majanduslikke vahendeid**, ja teisest ministri käskkirjast, millega reguleeritakse **kutsekirju, mida üksikisikud esitavad välismaalaste Hispaaniasse eraviisiliselt või turismieesmärgil kutsumiseks.**

Lisaks sellele edastas **Hispaania** 2. augustil 2007 juhised, millega määratakse kindlaks **menetlus nende Hispaania laevadel töötavate kolmandate riikide kodanike taotluste haldamiseks**, kes taotlevad Hispaanias elamis- ja tööluba.

**Hispaania** teatas 17. jaanuaril 2008 ka Hispaania ministrite nõukogu 21. detsembri 2007. aasta otsusest, millega reguleeritakse Hispaaniasse 2008. aastal lubatud **välismaalastest kolmandate riikide töötajate kvoote**.

**Muu**

2. novembril 2007 teatasid **Madalmaad** riiginõukogu haldusõiguse osakonna otsusest, millega **taotletakse Euroopa Kohtult eelotsust** küsimustes seoses direktiivi 2004/83/EÜ artikli 15 (avaread) ja selle punkti c kohaldamisalaga.

**Rootsi** teatas 22. juulil 2008 Rootsi Migratsiooniameti peadirektori suunistest (vastu võetud 2008. aasta mais) **Dublini määruse kohaldamise** kohta seoses Kreekaga.

**Madalmaad** teatasid liikmesriikidele 2. oktoobril 2008 **varjupaigapoliitika** valdkonnas tehtud poliitilistest otsustest seoses **teatavate päritoluriikidega**. Otsused käsitlevad Madalmaades riiki käsitleva teabe kasutamist varjupaigataotluste hindamisel. 14. augustil 2009 esitasid Madalmaad kõnealuse dokumendi **uue lisa**.

## 5. HINNANG

Liikmesriigid ja komisjon[3] on rõhutanud, et piirikontrolli puudumine Schengeni alas, ühine viisapoliitika, tihedad majandus- ja sotsiaalsuhted ELi liikmesriikide vahel ning ühise sisserände- ja varjupaigapoliitika väljatöötamine on põhjustanud seda, et riiklikud varjupaiga- ja sisserändepoliitika meetmed mõjutavad üha enam teisi liikmesriike. Ühes liikmesriigis riiklikel või piirkondlikel põhjustel võetud meetmete mõju võib kiiresti levida ka teistesse liikmesriikidesse. Seda arvestades võimaldab korrapärane teabevahetus saada paremat teavet teiste liikmeriikide poliitika kohta, parandada liikmesriikidevahelist kooskõlastamist, mõjutada uute ELi õigusaktide kvaliteeti ning parandada üksteisemõistmist ja usaldamist.

Võib järeldada, et vastastikuse teabesüsteemi toimimisest saadud praktilised kogemused ei vasta kõnealustele ootustele. Isegi juhul, kui hindamisel ei võeta arvesse vaid esitatud teabe hulka, on selge, et süsteemi kasutamise ulatust tuleb pidada ebapiisavaks. Kuigi otsuse artikli 2 lõike 1 kohaselt hindavad liikmesriigid ise, kas nende riiklikel meetmetel on tõenäoliselt märkimisväärne mõju mitmetele liikmesriikidele või kogu Euroopa Liidule, on üllatav tõdeda, et vaid väike osa kõnealustest meetmetest hinnati langevat kõnealusesse kategooriasse. Lisaks sellele ei ole suhteliselt märkimisväärne hulk liikmesriike kunagi meetmetest vastastikuse teabesüsteemi kaudu teatanud (Belgia, Bulgaaria, Küpros, Taani, Eesti, Soome, Prantsusmaa, Iirimaa, Läti, Leedu, Luksemburg).

On ka selge, et vastastikuse teabesüsteemi sisene teabevahetus on vähenenud, kuigi komisjon on mitmel korral julgustanud liikmesriike kõnealust süsteemi kasutama. Ei ole selge, miks vastastikust teabesüsteemi on viimasel ajal nii harva kasutatud, kuigi sisserände- ja varjupaigapoliitika valdkonnas on liikmesriikide sisepoliitiline tegevus olnud jätkuvalt aktiivne. Komisjon märgib, et samal ajal on esitatud päringuid võimalike kaugeleulatuvate meetmete kohta, mida muud liikmesriigid on arutatud või vastu võtnud, sest nende kohta ei ole teavet vastastikuse teabesüsteemi kaudu esitatud. See näitab, et teabe puudulikkus võib tõesti olla takistuseks sellise vastastikuse usalduse loomisele, mida on vaja tõhusaks koostööks sisserände- ja varjupaigapoliitika valdkonnas.

Erilist muret tekitab meetmetest teatamine enne nende vastuvõtmist. Teatatud on ainult 4 õigusakti eelnõust ja 9 poliitilise kavatsuse või pikaajalise programmitöö meetmest. Selline passiivsus otsusetegemise protsessi selles etapis ei aita sugugi kaasa arvamuste vahetamisele, mis võimaldaks paremini kooskõlastada liikmesriikide poliitikat.

Komisjon tuletab meelde, et vastastikuse teabesüsteemi eesmärk oli pakkuda paindlikku, kiiret ja bürokraatiavaba teabevahetuskanalit, mille suhtes kohaldatakse konfidentsiaalsus- ja andmekaitsenõudeid. See pakub lisaväärtust võrreldes muude olemasolevate foorumite ja

---

[3] Vt nt: komisjoni teatis „Ühise sisserändepoliitika väljatöötamine” (KOM(2007) 780 (lõplik)).

mehhanismidega ELis, sest need ei pruugi alati võimaldada edastada teavet reaalajas ja sihtotstarbeliselt juhul, kui selline vajadus peaks tekkima.

## 6. KOKKUVÕTE

Teabevahetuse parandamine ja ühised arutelud ELi sees on viis, kuidas tagada ühise sisserände- ja varjupaigapoliitika valdkonnas kõrgetasemeline poliitiline ja tegevustasandi solidaarsus. Eraldi vastu võetud riiklikud meetmed vähendavad Euroopa ühtekuuluvust ja vastastikust usaldust[4].

Vajadust edendada kõnealuses valdkonnas teabevahetust on rõhutatud ka Euroopa sisserände- ja varjupaigapaktis, millega lepiti kokku tugevdada vastastikust teabevahetust rände küsimustes, parandades vajaduse korral olemasolevaid vahendeid[5].

Teatises, mis avaldati seoses Stockholmi programmiga,[6] ütles komisjon, et liikmesriikidevahelist teabevahetust seoses õigusloomega tuleb parandada.

Sellest tulenevalt on komisjon arvamusel, et tõhus suhtlus peab jätkuvalt olema peamine komponent ELi poliitika edasises arendamises sisserände- ja varjupaigapoliitika valdkonnas, kus vajadus teabevahetuse järele vaid suureneb. Kuid see, kuidas vastastikune teabesüsteem praegu toimib, ei paista kaasa aitavat kõnealuse eesmärgi saavutamisele.

Arvestades vastastikuse teabesüsteemi toimimise suhteliselt lühikest ajavahemikku, on komisjon arvamusel, et ei ole asjakohane teha ettepanekuid otsuse muutmiseks vastavalt selle artiklile 5. Puuduvad tõendid selle kohta, et otsuse ebapiisava kohaldamise põhjuseks on selles sisalduvad sätted. Eespool nimetatud seminare arvestades võib järeldada, et CIRCA võrgustiku kasutamine ei põhjustanud märkimisväärseid tehnilisi probleeme.

Tulevikus on komisjoni arvates soovitav luua vastastikuse teabesüsteemi toimimiseks üldisem raamistik. Sobivat võimalust selleks pakub Euroopa sisserände- ja varjupaigapakti rakendamise jälgimise meetodi kasutuselevõtmine. Selle tulemusel koostab komisjon iga-aastase aruande, mis esitatakse nõukogule. Jälgimismeetodi esimene aruanne avaldatakse 2010. aastal. Seda täiustatakse 2011. aastal, et aruanne hõlmaks ka Stockholmi programmiga ja sellele lisatud tegevuskavaga seotud kohustusi[7].

See tähendab, et pärast kõnealust aruannet hakatakse teavet, mida praegu edastatakse vastastikuse teabesüsteemi kaudu, lisama järgmistel aastatel komisjoni iga-aastasesse aruandesse pakti rakendamise kohta.

---

4 Vt: komisjoni teatis: Euroopa ühine sisserändepoliitika: põhimõtted, meetmed ja vahendid (KOM(2008) 359(lõplik)).

5 Nõukogu dokument 13440/08.

6 Komisjoni teatis: vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajanev ala kodanike teenistuses (KOM(2009) 262/4).

7 Komisjoni teatis: Euroopa sisserände- ja varjupaigapakti rakendamise jälgimise meetod (KOM(2009) 266(lõplik)).

**LISA:**

**LIIKMESRIIKIDE ESITATUD TEAVE**

| Liikmesriigid | Haldusotsus | Vastuvõetud õigusaktid | Õigusakti eelnõud | Kohtuotsused | Muu | Poliitilised kavatsused, pikaajaline programmitöö | Kokku |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| **Austria** | | 2 | | | | | **2** |
| **Belgia** | | | | | | | **0** |
| **Bulgaaria** | | | | | | | **0** |
| **Küpros** | | | | | | | **0** |
| **Tšehhi** | | 1 | 1 | | | | **2** |
| **Taani** | | | | | | | **0** |
| **Eesti** | | | | | | | **0** |
| **Soome** | | | | | | | **0** |
| **Prantsusmaa** | | | | | | | **0** |
| **Saksamaa** | | 1 | | | | | **1** |
| **Kreeka** | | 3 | | | | | **3** |
| **Ungari** | | 4 | | | | | **4** |
| **Iirimaa** | | | | | | | **0** |
| **Itaalia** | 3 | | 2 | | | | **5** |
| **Läti** | | | | | | | **0** |
| **Leedu** | | | | | | | **0** |
| **Luksemburg** | | | | | | | **0** |
| **Malta** | | 1 | | | | | **1** |
| **Madalmaad** | | | 1 | | 3 | 4 | **8** |
| **Poola** | | 3 | | | | | **3** |
| **Portugal** | | 1 | | | | | **1** |
| **Rumeenia** | | | | | | 1 | **1** |
| **Slovakkia** | | 1 | | | | | **1** |
| **Sloveenia** | | 1 | | | | | **1** |
| **Hispaania** | 4 | 1 | | | | 1 | **6** |
| **Rootsi** | | 2 | | | 1 | 1 | **4** |
| **Ühendkuningriik** | | | | | | 2 | **2** |
| **Kokku** | **7** | **21** | **4** | **0** | **4** | **9** | **45** |